

Indult BETSBÖL Szeredán 27. Jún. 1787.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Höl Második JOSEF, Hazánk édes Attya?

Tudom mindenek ezt kérdik ma tőlem; de másod-
 dik Edippus az, ki erre egyenesen tudna fe-
 lelni. Edgy Lembergöl Bétsbe érkezett Kurir hoz-
 ta hírből; bizonyosan és közönségesen tudjuk; hogy
 Kersónésusi úttyából Lembergbe igen szerentsés és
 egeléség állapotban meg-érkezett légyen; de innen
 a maga további úttyát merre fordította légyen; arról
 még eddig minden Európai Ujság Referendáriusok
 velem edgyütt tsak annyit tudnak; mind a' Hold
 Országbeli Dámák' újmódijáról. A' Bétsi Publikum;
 ki Joha Fejedelmét jobban nem szerette; mint II-dik
 JOSEFET; minden nap nagy óhajtással várja; és
 hogy az előre képzelt időre ú. m. Júnisnak 24-
 dikére meg-nem érkezett ő Felsege; némellyek úgy

vélekednek; hogy a' maga útyát Erdélynek vévén, az ottan 2 esztendőök alatt a' belső zenebona által okoztatott erőszakos szükségnek, némelly édes anyai kegyelmét lábbal tapadó gonosztévők nem emberhez illő tselekedeteinek, és a' bizonyos Vármegyékben uralkodó terjedő forró nyavallyának, és ezeknek indító okainak maga végére kívánván menni, ezeknek mint édes Atya, tökéletesen ellent kíván állani; noha, a' mint alább meg-láttjuk, ezeknek tovább terjedni tellyes lehetetlen. Némellyek azt vélik, hogy a' zenebonás Belgiumnak vette légyen a' maga útyát; de ki-gyözné, és ki-mérné ki-írni, mit beszél- lenek némelly Bétsiek az ő Felsége útyáról's mostani hól létéről. Edgy az ő Felsége Kersónésusi követői közzül ezt írja nekünk: a' mi Kersónésusi vizs- fza jövetelünkkel véghetetlen nyomorúságokat állottunk- ki; a' mi útunknak nagyobb részét kietlen pusztá- kon folytattuk, hól semmire egyébre nem találhat- tunk, tsak a' magánosan lévő Posta Kalibákra, hól lovainkat változtattuk. A' melly Városokon ú. m. *Elisábethengrad*, *Nabagrad* és *Bedvecka*; keresztül jöttünk-is, tsak névvel városok. Elleuben Kerson, mellynek első fundamentom köve 1778-ben vette- tett vala, igen gyönyörű város, mellynek hoszfza edgy német mértföld, és mind saragott köből épít- tetett. Valamint mind a' két Tsáfzári Udvaroknak követje, úgy a' Nápolyi Minister, ő Felségeknek Kersónból lett el-menetelek után edgy nappal, a' magokhoz vett parantsolattal Konstantzinápolyba men- tenek. A' Belgiumi zenebonáról tudósittatván ő Fel- sége, semmi meg-határozással nekik nem felelt; a' honnan ezen engedetlen Jobbágyok dolgának ki-me- netele annál vigyázobbakká teheti őket; — noha bi- zonyos, hogy ezen ragadó nyavallyának első erőt

adó szikrája: a' zenebonás szomszéd Hollándusok, második fel-lobbantó szikrája pedig a' Pápa Brűszfelből ki-űzött Nunciussa 's ennek követői valának; a' minthogy az elsők: t. i. a' Hollándus Pátrióták, a' a' F. Tsátfár' parantsolatjára a' Lilló vára körül épített erőllégeket-is le-rontván, az azt építő népet el-széleztették; melly ha így vagyon, rövid nap alatt el-érik, a' mit régtől-fogva k a' snek. — Berlinnek és Párisnak a' Hollándusok bűrre előre ki-tsináléplánuma nagy érzékenységet okozott Bétsben; és 24 órák alatt 3 Berliini Kurirokat láttunk a' Bétsi Prűszus követhez meg-érkezni. Ezen Kurirok' gyakor járása okozta vala azon szomorú hírt-is, hogy a' 15-ról le-esett Prűszus Felség halálos környűl-állások között volna, noha már most tsalhatatlanúl tudjuk, hogy tökéletes egészségben szorgalmatoskodik a' maga Hadi-népének erősítésében, és szándékozik a' Hollándiai Helytartó Hertzeggel nem sokára szemben lenni, a' határ-széleken kívül mind ketten edgymás eleibe kerűlvén. — Troppaoból edgy Minorita Bétsbe a' bolondok házába hozatott: azt mondják róla, hogy edgy instántziát adott volna bé ő Felségének, mellynek értelme noha még eddig titok, a' Bétsi Publikumnak salakafabb része szörnyű dolgot, és feltett — de fel-is sült — tzeit futtog felőlle. —

Approbb Tudósítások.

A' Hadi fő Törvény szék Présellének G. H. Ur ő Excellenziájának Adjutántya Szontog Ur, ki a' hadi életben elébb menni kívánó Magyar nemes ifjakknak edgy mindenkori szívés szószóllójok val, meg-halálozott. — Nagyon szereintséfen járt a' Hamál, hogy a' napokban, midőn amaz utza seprésbe már alkalmasint belé-szokott Hadi-Tanátsosból lett fogoly-

fogolyhoz *Tzettóhoz* a' Gonosztévők fog-házába men-
 vala Bétsben, rá nem esmert a' Tömlörz-tartó; mert
 ma ö-is vasba seprené az útszát. — Bihar Várme-
 gyéből írják, hogy a' *Kozma* Úr gyilkosla *Odonelli*
 Kapitánynak edgy Káplárja által el-fogatván, a' Ká-
 plár 100 arannyat, a' gyilkos pedig halálós fogsa-
 got nyertenek légyen; és hogy mind Erdélyben mind
 ennek zenebonás szövin oly szemes hadi vigyázat
 alatt légyen az ország, mellyszerént az eddig itten
 némellyektől gyakorlott Istentelenségnek tökéletesen
 végének kellett szakadni. — Kassáról 12-dik Júni
 ezt írják: „Ott még nints Tolerántzia, ha minde-
 nek oly szívefléggel viseltetnek edgymáshoz, mint
 azon Franciskánus Barát, ki 10-dikben a' Jésuiták volt
 Klastroma előtt az útszán prédikálván, a' Protestánsok-
 kat Eretnekeknek, Tudatlanoknak, gorombáknak teli-
 torokkal kiáltozza vala, úgy hogy a' leg-nagyobb
 divattyában volt üldözö idöekben-is elég lett volna.“
 Ennek jó volna a' Bétsi rostán edgynéhányszor által
 's meg vizsgálja buni, hogy tudná-meg; hogy kellették
 a' Keresztyéneknek Felebaráttokat szeretni. — Lö-
 tséről írják: Ezen folyó hónapnak elején a' F. K. Nem-
 zeti Oskolák' fő-vigyázója T. *Kazintzi Ferentz* Úr,
 a' Lötsén németül tanuló Magyar ifjakat a' Professor
Ostertám Úr házánál meg-látogatta, és tellyes igyeke-
 zettel munkálodik, hogy az ifjak a' német nyelv ta-
 nulásában mennél jobb móddal elé meheszenek. —
 Erdélyből Kolosvárról-is azt értyük, hogy a' minapi
 tudósító hibázott vala, midön azt írta, hogy itten a'
 Magyar nyelvért büntetik a' Deákokat; mert már 4 elzö
 hogy ezen régi szokás meg-szülvén, a' német nyelv
 tanulásában foglalatoskodnak: a' honnan az első betű-
 is leg-elöbbs németül kell a' gyerekeknek meg-esmerni, és
 minden volt Klassifok mellett német Klassifok állítat-
 rak-

rak-fel: csak már a' Deák nyelv tanulásának hagyná-
 nak békét, és kezdenék a' németet Magyarból tanul-
 ni; melly fokkal könnyebb erővel esnék a' Tanuló-
 nak. — Edgy felső Auszriai Évangyélika gyűlekezet;
 melly ez előtt csak edgynéhány ezteendővel állott
 vala ezen vallásra, megint a' R. Katholika Ékklesiába
 akar visszafizta térni. Nem különbben ezeknek ifjú Lei-
 ki-pásztorok olly szándékkal vagyon, hogy a' Bécsi
 Semináriumban (ennek nagyon szükséges) a' R. Ka-
 tholika vallás tudományát jobban-is ki-tanulván, ezen
 Gyűlekezetnek ezután-is Papja lehessen. — Ugyan
 itt Felső-Auszriában az Ex-Apátzák, kik *Vindhög-
 ban* 19-en vagynak, azon kívül, hogy hónapoként
 a' szegényeknek 4 for. 40 krajtzárt szoktanak adni,
 a' szegények számára fonnak, és azokat különös ke-
 relfztyéni indulattal táplálják és ruházzák. — Ezen
 hónapnak 6-dikán írják Kolosvárról, hogy itten edgy
 bizonyos személy olly idélen gyermeket szült vala
 ez előtt edgynéhány napokkal, kinek sem lába, sem
 nemet esmertető tizmere nem lévén, egészfzen kerek
 vala, és még is világra jövelekor életben vala. Az
 Anatomia Professor leg-ottan azon szorgalmazkodék,
 hogy ezen természet tréfáját meg-kaphassa a' fel-bon-
 tzolásra; de, noha 3 arannyokat ígéro érte, még-
 is a' meg-rögzött itéletű szülék ellent-álván tzeljának,
 a' gyerek el-temetteték. — Midőn már a' mi Kuri-
 runknak első része el-készült volna, tegnap előtt elt-
 ve érkezék-meg Lembergbe edgy Nemes Magyar
 Királyi Testörző Kurir Hadnagy *Batsák*; ki II-dik
 Józsefet a' Haza édes Attyát a' múlt tsöörtökön Lem-
 bergbe igen egészséges állapotban hagyván, azt mond-
 ja, hogy egyenesen Magyar Országának jöni szán-
 dékozik. Magyar Gárda Kapitány és Kurir *Soki Ur*
 a' F. Muszka Tsászárnétól edgy olly briliántos gyü-
 rüt

mit nyert ajándékban, melly 400 aranyra betsültenek. A' több Magyar F. Királyi Kurírok-is, u. m. Hadnagy Dolovitzényi, Batsás, Bartsai mind 300 aranyos briliántos gyűrűvel kísérik visszfa a' Monárkhát; mellyet II-dik *Katharinából* nyertének ajándékban. — Nem gyönyörűséges dolog-é az? midőn a' föld' első Monárkhája midőn olly sok nemzeteknek Ura, az ő hűséges Magyarait viszi magával a' meltsze lévő tengereknek idegen partyokig; a' legfontosabb dolgokról-is petsételt levelet mér ezeknek kezekbe adni, és minden Európai Udvarokkal esmeretefekké téfzi őket. Az idegen nemzetektől írott könyvekben olvaslak, hogy mihelyt a' (hegyelmes természetűl mindenre alkalmasfá teremtett) Magyar nemzet a' nemzeti gyűlölséget el-hadgya, németül tökéletesen meg-tanúl, és a' maga kegyelembéli tehetségeit egész Európával közölheti, legnevezetefebb Nemzet léfzen; és II-dik JOSEE az, ki ezen Nemzetnek nagy hírének és következendő boldogságának első fundamentom kövének fog a' következőktől esmertetni. Nem nagy szerentséltensége-é az edgy kölömben bölts, okos, tudós, jószívű, minden külső és belső érzékenységekkel felruháztatott embernek, ha őtet az a' kis szájban forgó szó-eszköz, a' nyelv, sükketté, vakká, némává, tudatlanná téfzi, és minden szolgálatra vagy idegen nemzetekkel való kereskedésre azokkal való barátkozásra alkalmatlannak csinálja. — Ifjak! szükseges a' német nyelvnek tanulása. — A' Morvai Kormányozó fizek által a' parantsoltaték, hogy a' Sz. *Augustinus* Papjainak *Bréviáriumából*, 50 for. büntetés alatt, ezen három tzikkellyek töröltellenek-ki: — I.) II-dik *Gergely* Pápanak 13-dik Februáriusban első innepén az 5-dik Letzkéből: III-dik *Léó* Tsáfzart,

szárt, mint a' szent képeknek szentség-törőjét, ő ütete agyon az Anyaszentedgyház menkövével, és ő vette-el tőlle a' Római és Olasz országi adót. 2) *Zachariás* Páának 15-dik Mártziusban esni szokott innepén az 5-dik letzkéből: ő rentotta-el *Khilderik*nek edgy bolond tudatlan embernek Birodalmát, és azt a' maga tellyes Pápai hatalmából *Pipin*nek edgy kegyes és vitéz férfinak adta által. 3) *Gelásius* Páának 20-dik Novemberben eső innepén a' 6-dik létzkéből: az által, hogy ő a' Tsázfárt az Anyaszentedgyházból valóságosan ki-rekesztette; meg-bizonyította, hogy néki azon hatalma vagyon, hogy az Anyaszentedgyházból valakit ki-átkozhasson. Ez az utolsó következés *immediata consequentia* képiben járt hajdan, most pedig, úgy tetszik, mintha nem a' mái Lógika szerént esnék. — Gyász van! Edgy véghetetlen szerentsélen történet esett! *Hiámné* aszszonyomnak (ez edgy Anglus lóvagli aszszony, esmerik a' mi olvasóink-is) edgy *Popedli* madara a' napokban le-esvén az ablakból az útfára, edgy kotsitól őszve tapodtatott. Midőn ezt a' hírt meg-vitték *Hiámnénak*, színte ki-rontá a' nyavalya bűjában, 's nem-is tsuda; mert ez a' madár olly mesterségesen ki-vala tanítva, hogy a' *Vürtembergi* Hertzeg *Kisaszszony*nak 200 arannyokért nem akarja vala adai. — Ha úgy van a' dolog, a' mint Rómából írják; mi edgy *tséppé* sem kívánczunk *Pistójai* mostani *Pöspökké* lenni; mert még a' *Pistójaiak*-is *instántziát* attanak ellene a' Nagy Hertzegnek, mellyben azt írják, hogy ők nem tudják mit hidjenek; mivel most mindent másképpen tanít az ő *Pöspökjök*, mint hajdan, és mint más *Pöspökségekben* szokás tanítani; *instálják* a' Hertzeget, hogy *mondaná-meg* nekik, mihez tartssák magokat. Ezen *instántziát* a' Nagy Hertzeg által-adta a' *Papi-gyűlésnek*,
melly

melly 3 Jókatholikus (ez a' szó éppen így van a' németben, meg hűtagfzik az én első idő után hirtelen termelt újj gomba-Kollégám, ha így nem fordítom) Papot küldött Pistójába vele. Ezen Püspök önként meg akar válni a' Püspökségtől, és éjjel nappal fegyveres őrzők vagynak háza körül, még-is a' zenebonás nép indulattjai ellen nem bizonyos élete felől; sőt (ha igaz) illy nevettséges történet-is adta már elé magát: az őszve-gyűlt Püspököknek kotsissai meg-emlékeztvén ezen hathatós reguláról: minden a' ki Eretnekkel jár; méltó az excommunicációra; a' Pittójai Püspök kotsissá az ő Urával jár; tehát - - - 's erre a' tetátra mindenik vévén a' maga ostorát, a' Püspök kotsissát kegyetlenül meg-ostorozák, 's illyan tzerémóniával rekeszték-ki magok között. A' Kotsis elő-bezélé a' Püspöknek a' történetet, 's ott hagyá szolgálóját. — A' Kaputány Bassá, ki az Egyiptombéli Rébelliót tökéletesen le-tsendesítette; és ezen drága országot megint a' Török hatalma alá hozta, minden órán egész Tengeri-seregével váratik Konstantinápolyba, és véghetetlen kintset hoz magával, mellyet a' rebellis Basából fejt. Itt, mind a' tengeren, mind a' szárazon tsatázandó hadi készületek meg-nem szüntenek: mivel nem tudhattják mit végezett a' Kersoubéli Diéta. —

Rófai Antal Úr által kérettetik a' M. Publikum; nevezetesen a' Subscribenseket és Elő-fizetést bé-szedő Urak, hogy a' XXXVIII. Músában ki-hírdetett Magyar Könyvre gyűlt Prénúmeránfok szárjáról tudósítani méltóztassák, hogy ezen szép munkával annál hamarabb lehesse szerentséje szolgálni hazájának.